

Vpliv medijev na predšolske otroke – raziskave in primeri iz prakse

FAM

FAKULTETA ZA MEDIJE

dr. Andrej Kovačič

Kaj otroci resnično potrebujejo?

Psihične potrebe:

Ljubezen, pripadnost, sprejetost

Moč, veljava, pomembnost

Svoboda

Zabava, učenje, druženje

Najbolj pa je pomemben:

OBČUTEK VARNOSTI

Mediji in oglaševalci

Želijo, da otroci:

❖ preživijo več časa za računalnikom

❖ dostopajo do vsebin, ki niso namenjene oz. primerne zanje - vsebine, ki vsebujejo nasilje, kri, neprimerno izražanje, eksplicitno spolnost, seksistične in rasistične poglede ...

❖ so izpostavljeni tehnikam, ki delujejo na nezavedni ravni

Lestvica Facebook strani in Blagovnih znamk na Facebooku po številu slovenskih oboževalcev (februar 2013)

#	Facebook stran	Slovenski oboževalci	Blagovna znamka	Slovenski oboževalci
1.	Radio 1	123.038	Kolektiva Slovenija	111.901
2.	Kolektiva Slovenija	111.901	Ličila.si	95.028
3.	Jurij Zrnec	99.132	nakitko.si	87.443
4.	Ličila.si	95.028	mimovrste=)	69.822
5.	Pes - moj prijatelj	93.097	1nadan.si	62.498
6.	nakitko.si	87.443	Audi Slovenia	53.889
7.	Proti vinjenim voznikom	81.020	Lidl Slovenija	51.577
8.	Obožujem spanje	79.499	Nagradna Igra 123	51.034
9.	Petra Majdič	77.441	adidas	50.785
10.	24ur.com	74.355	Gorenjka	49.635

Vir: SocialBakers

Na poti v Ameriko:

Media Use Over Time

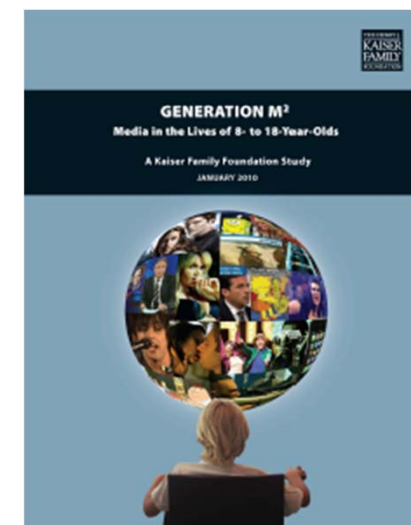
Among all 8- to 18-year-olds, average amount of time spent with each medium in a typical day:

	2009	2004	1999
TV content	4:29 ^a	3:51 ^b	3:47 ^b
Music/audio	2:31 ^a	1:44 ^b	1:48 ^b
Computer	1:29 ^a	1:02 ^b	:27 ^c
Video games	1:13 ^a	:49 ^b	:26 ^c
Print	:38 ^a	:43 ^{ab}	:43 ^b
Movies	:25 ^a	:25 ^{ab}	:18 ^b
TOTAL MEDIA EXPOSURE	10:45 ^a	8:33 ^b	7:29 ^c
Multitasking proportion	29% ^a	26% ^a	16% ^b
TOTAL MEDIA USE	7:38 ^a	6:21 ^b	6:19 ^b

FAM

FAKULTETA ZA MEDIJE

Neodvisna raziskava Kaiser fundacije:

<http://www.kff.org/entmedia/entmedia012010nr.cfm>

83 % staršev pravi, da otroci preživijo preveč časa na elektronskih napravah

vir: <http://www.rasmussenreports.com>

Kdaj je problem resnično problem?

Vedno, ko druženje z računalnikom predstavlja poskus bega iz realnega sveta v virtualni svet!

Znaki in posledice pretirane rabe računalnika

- Pozorni na znake, ki kažejo na spremembe pri otroku
- Otrok na dolgi rok opusti aktivnosti, ki so ga včasih veselile (druženje s prijatelji, šport, branje) zato, da se lahko vse več ukvarja z igro
- Izguba občutka za čas
- Opuščanje telesnih in družabnih dejavnosti
- Zanemarjanje dnevnih obveznosti
- Prehranjevanje za računalnikom
- Nihanje razpoloženja (pozitivna čustva online, negativna offline)
- Neupoštevanje dogovorov s starši o rabi interneta
- Zanemarjanje šolskih obveznosti
- Pomanjkanje interesa za druge aktivnosti
- Spremenjen spalni vzorec
- Nekontrolirano in nezdravo prehranjevanje, pridobivanje na teži / izgubljanje telesne teže
- Težave s koncentracijo
- Vase zaprto vedenje
- Glavoboli

Napredovanje

Mnenje tujih strokovnjakov je, da se praviloma otrok povzpne po lestvi online priložnosti:

najprej začne z iskanjem informacij

nadaljuje skozi igre in komuniciranjem s sovrstniki

nato stopnjuje svoja adrenalinska online in offline doživetja

- ❖ razkrivanje osebnih informacij (približno polovica otrok in mladostnikov),
- ❖ srečanje s pornografijo (približno štirje od desetih otrok),
- ❖ srečanje škodljivih in nasilnih vsebin (ena tretjina najstnikov),
- ❖ biti žrtev nadlegovanja, zasledovanja, žaljenja (od ena do šest od desetih otrok),
- ❖ sprejemanje neželenih seksualnih komentarjev (do trije od desetih otrok),
- ❖ osebno srečevanje online znancev in neznancev (eden od enajstih otrok).

Primeri

Telebajski

Španske nadaljevanke

Glasbeni video

Računalniške igrice

Youtube

Spolni prizori (že pod tremi leti dostop v 3 sekundah)

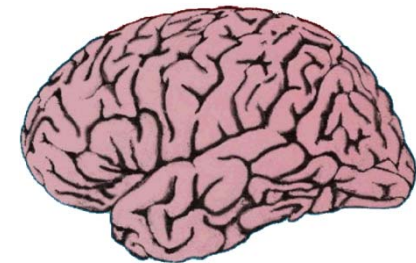

Raziskava starši predšolskih otrok*

- ❖ Do triletne otroke dve uri na različnih napravah (4- in 6-letni 3 ure)
- ❖ Otrok, ki je v zgornji tretjini otrok glede izpostavljenosti (veliki uporabnik medijev), je povprečno izpostavljen medijem kar 5-krat več, kot če je v spodnji skupini (mali uporabnik medijev)
- ❖ Limit (po mnenju staršev) za do triletne otroke: $\frac{3}{4}$ ure, za 4- do 6-letne pa eno uro
- ❖ Manj kot polovica staršev je seznanjena s priporočili glede uporabe medijev za otroke. Le vsak dvajseti starš se je pogovoril s pediatrom o vplivu medijev na otroka

V vrtcu:

- ❖ Limit v vrtcu naj bi po mnenju vzgojiteljev znašal do 15 min – stanje: med 0 in 45 min
- ❖ 75 % vzgojiteljev nima pisnih priporočil glede uporabe medijev v oddelku

*Fakulteta za medije (2016): Mediji in predšolski otroci v Sloveniji (www.pismenost.si)

Priporočila „limita“ izpostavljenosti

Ameriško pediatrično združenje (Anderson in drugi, 2009), ki v svojih napotkih odsvetuje gledanje televizije do drugega leta starosti otroka:

FAM
FAKULTETA ZA MEDIJE

- ❖ do 7 let stari otroci: 0,5 - 1 uro na dan
- ❖ 7 - 12 let stari otroci: 1 uro na dan
- ❖ 12 - 15 let stari otroci: 1.5 ure na dan
- ❖ 16+ let stari otroci: do dve uri dnevno.

Ranljivost do 3 let

- 80 % možganov zraste do otrokovega tretjega leta (Sigman, 2011)
- nimajo refleksivnega razmišljanja (sprejemajo vse kot resnično izkušnjo)

Raziskava starši OŠ otrok*

Po mnenju in oceni 2.825 staršev otrok 1.-6. razreda OŠ:

- ❖ Televizija in video vsebin, igranje iger: 71 minut dnevno
- ❖ Računalnik: malo več kot polovico ure dnevno
- ❖ Video igre igrajo povprečno pol ure (otroci druge triade osnovne šole 40 minut) dnevno
- ❖ Dnevni limit ekranov po mnenju staršev naj bi bil eno uro dnevno
- ❖ Po mnenju staršev ima le vsak deveti otrok profil na družbenem omrežju
- ❖ Starši (praktično vsi) postavljajo pravila ...

Raziskava srednješolcev*

Po mnenju in oceni 806 srednješolcev:

- ❖ TV videov in filmov je okvirno 100 minut dnevno
- ❖ Povprečne uporabe mobilnega telefona pa 200 minut
- ❖ Eno uro video iger v povprečju
- ❖ **Video igre z nasilno vsebino igra 3 ure ali več dnevno skoraj 10 % srednješolcev (tvegana skupina – močna povezava z nezaželenim vedenjem)**
- ❖ Na družbenih omrežjih je 94 % srednješolcev prisotnih 15 ali več minut dnevno
- ❖ Na spletu ima objavljeno: ime in priimek kar 94 % srednješolcev, kraj bivanja 45 %, številko mobilnega telefona dobrih 10 %, letnico rojstva slabih 70 %
- ❖ Fotografije oz. video drugih, ki so jih ujeli delati nekaj nenavadnega ali zabavnega, ni objavilo le 14 % srednješolcev
- ❖ Zgornja tretjina (velikih) uporabnikov pred mediji 6 ur dnevno ali več in 10 ur ali več pred ekrani

*Fakulteta za medije (2016): Mediji in srednješolci v Sloveniji (www.pismenost.si)

Mediji in nezaželeno vedenje SŠ*

- ❖ manj fizično aktivni,
- ❖ večkrat uživajo alkohol,
- ❖ večkrat nosijo orožje / tudi v šolo,
- ❖ večkrat poškodujejo tujo in šolsko lastnino,
- ❖ so večkrat ustrahovani ali ustrahujejo druge,
- ❖ večkrat neupravičeno manjkajo pri pouku in pri testih večkrat prepisujejo,
- ❖ večkrat kradejo in so udeleženi v pretepih,
- ❖ imajo več konfliktov s starši,
- ❖ so večkrat obupani in žalostni,
- ❖ svoje zadovoljstvo z življenjem ocenjujejo slabše
- ❖ slabši učni uspeh lani in slabše ocene letos.

Uspešni
srednješolci igrajo
trikrat manj časa
nasilne igre.

Osnovni napotki

FAM

FAKULTETA ZA MEDIJE

Preusmerite otroke v druge aktivnosti **s svojim zgledom.**

Zaščitite računalnik s požarnim zidom in protivirusnim programom, ki ga redno posodabljajte.

Uporaba filtrov. Potrebno je vedeti, da noben filter za neprimerno vsebino ni 100-odstoten.

Otroci naj na internetu ne objavljajo svojega naslova, telefonske številke, naslova elektronske pošte, šole, ki jo obiskujejo in drugih osebnih informacij. Uporabljajo naj vzdevek, ki ne razkriva njihove identitete.

Otrok naj ne zaupa svojih gesel za dostop v virtualni svet prijateljem in drugim.

Otroke učimo kritičnega mišljenja, presoje in odgovornega ravnanja pri uporabi novih tehnologij.

Limit, kvaliteten čas in pogovor.

Še napotkov

- ❖ <http://www.ris.org/>
- ❖ www.nijz.si/
- ❖ <http://varnostnaspletu.si/>
- ❖ <http://www.safe.si/>
- ❖ www.logout.si
- ❖ <http://www.pismenost.si/>

Naredimo nekaj – pogovorimo se s starši!

FAM

FAKULTETA ZA MEDIJE

Hvala!

dr. Andrej Kovačič
info@andrejkovacic.com
GSM: 031 780 070

